

Implementatieplan Omgevingswet in Brabant:

Vliegende

Klaar voor de start!

Inhoud

Klaar voor de start!	1
1. Vooraf	2
2. Ambitie	3
3. Rol provincie	4
3.1 Richting geven	4
3.2 Beweging stimuleren.....	4
3.3 Mogelijk maken	5
4. Aanpak	6
4.1 Omgevingsverordening.....	6
4.2 Leren en ontwikkelen	8
4.3 Werkprocessen en ketensamenwerking.....	10
4.4 Regionale samenwerking	11
4.5 Digitalisering	11
5. Fasering: Ready, set, go!	13

1. Vooraf

De komst van de Omgevingswet leidt tot een heuse stelselherziening op het gebied van wet- en regelgeving voor de fysieke leefomgeving. Waarbij Brabant zichzelf een hoge ambitie heeft opgelegd: om niet alleen de instrumenten Omgevingswetproof te maken, maar dit moment ook aan te grijpen om onze manier van werken verder te ontwikkelen en maatschappelijke opgaven als één overheid aan te pakken, altijd met het doel om meerwaarde te realiseren en omgevingskwaliteit te versterken. Niet alleen omdat de wet deze samenwerking verlangt, maar juist omdat geen enkele overheid; gemeenten, noch provincies, waterschappen of Rijk, dit alleen kan. Denk alleen al aan de actuele vraagstukken rond stikstof, verdroging en de krapte op de woningmarkt.

Een aantrekkelijk en aangenaam Brabant voor Brabanders nu en in de toekomst. Dat is wat ons allen drijft. Te leven, te wonen en te werken in een ondernemende provincie, waar inwoners, ondernemers en overheden op hun eigen manier initiatief nemen, en zo economische, sociale en ecologische waarden in onze leefomgeving versterken.

De Brabantse Omgevingsvisie, die eind 2018 door Provinciale Staten is vastgesteld en het Bestuursakkoord 2019-2023, 'Kiezen voor Kwaliteit' geven ons een duidelijk richtsnoer voor de verdere implementatie van de Omgevingswet, die naar verwachting op 1 januari 2021 in werking treedt. Hoewel de Omgevingswet eigenlijk al een feit is: de bedoeling, en vooral de doorwerking van de wet staan immers zowel politiek als maatschappelijk niet meer ter discussie. Wel zijn er nog een aantal flinke stappen te zetten om eind 2020 – dus over een ruim jaar – echt klaar te zijn voor de start! In het implementatieplan leest u welke vervolgstappen wij de komende tijd zetten, waarbij opgemerkt moet worden dat de implementatie van de Omgevingswet vraagt om een adaptieve benadering. Nieuwe ontwikkelingen vragen voortdurend af te wegen wat de meest slimme vervolgstap is.

2. Ambitie

Hoofdpogaven en kernwaarden Omgevingsvisie zijn leidend

In bestuursakkoord 2019-2023 'Kiezen voor kwaliteit' onderschrijft het nieuwe provinciebestuur met kracht dat het hen ernst is met de hoofdpogaven uit de Omgevingsvisie: de basis op orde, energietransitie, klimaatproof worden, de slimme netwerkstad, een concurrerende duurzame economie. "Als provinciebestuur voelen we de verantwoordelijkheid om nu de goede keuzes te maken zodat Brabant richting 2030 nog steeds die economisch sterke en gezonde provincie is waar je graag wilt wonen, werken en verblijven. Een provincie met meer welvaart voor meer mensen, maar met minder druk op onze omgeving. Daarom kiezen we voor meer kwaliteit. We willen niet meer van hetzelfde, maar we willen als provincie samen met onze partners juist meerwaarde creëren."

Op tijd klaar voor de start

Randvoorwaardelijk voor het behalen van die doelen, is dat het stelsel en het gedachtengoed van de Omgevingswet goed landt in Brabant. Voor de invoeringsdatum willen we daar klaar voor zijn. Niet alleen voor de *letter* van de wet (regelgeving, systemen, processen), want minstens zo belangrijk is de ambitie om klaar te zijn voor de *geest* van de wet: meer integraal, vanuit maatschappelijke opgaven, samen met de regio en de samenleving.

We doen het samen: één overheid

Ondanks dat de Omgevingswet een wettelijk 'moeten' behelst, is de wens om voluit verder te gaan nadrukkelijk ambitiegedreven. Opbouwend vanuit de praktijk, in een goede balans tussen beschermen van waarden en het benutten van potenties en goede initiatieven. In de afgelopen jaren hebben we in de samenwerking met waterschappen en een aantal koplopergemeenten ervaren dat de nieuwe manieren van werken en kijken in de praktijk al ontstaan. In diverse lokale, complexe casussen staat niet langer 'dat wat volgens de regels mag' centraal, maar 'dat wat past' en hoe we kwalitatief het beste resultaat met zoveel mogelijk meerwaarde kunnen boeken. De nieuwe manier van werken kan echter alleen maar een succes worden als niet alleen de kopgroep warmloopt, maar ook peloton tijdig aansluit. Hoewel de invoeringsdatum voor alle overheden dezelfde zal zijn, draagt het overgangsrecht voor gemeenten bij aan (soms aanzienlijke) tempoverschillen, en zien we meerdere gemeenten die een afwachtende houding aannemen. Als provincie zien we een rol voor onszelf als aanjager, door richting te geven, beweging te stimuleren en mogelijk te maken.

3. Rol provincie

Zoals in hoofdstuk 1 aangegeven: de Omgevingswet implementeren, is niet iets wat we alleen in eigen huis kunnen. Om als één overheid te kunnen optreden hebben we elkaar nodig: hoe gaan we straks om met nieuwe regels? Hoe werken we in de praktijk samen? En hoe kunnen we in dat samenspel nieuwe ruimtelijke initiatieven daadwerkelijk faciliteren? We stimuleren gemeenten, waterschappen en andere betrokkenen actief om aan de slag te gaan met de Omgevingswet en de nieuwe manier van werken. Als provincie willen we daarin een goed voorbeeld geven en een faciliterende, verbindende en aanjagende rol vervullen: *richting geven, beweging stimuleren en mogelijk maken*.

3.1 Richting geven

Kennis delen: Vanuit onze rol als middenbestuur kunnen wij helpen om overzicht te creëren bij (nieuwe) ontwikkelingen, verbindingen te leggen, onderzoek te entameren en data te vergaren, signalen te bundelen en daarmee schaal te maken en kennis en best practices bij elkaar te brengen en te verspreiden. We sluiten aan bij bestaande netwerken en configureren zo nodig nieuwe platforms voor een effectieve aanpak.

Visieontwikkeling: De Brabantse Omgevingsvisie is vastgesteld, maar een stip op de horizon laat zich niet in beton gieten. Binnen alle hoofdpogingen, die onder verantwoordelijkheid en regie van de verschillende programma's worden opgepakt, wordt samen met onze partners verder gewerkt aan doorontwikkeling en implementatie van de onderdelen uit de visie, beleid en uitvoering. Daarnaast moedigen wij gemeenten en andere partners aan tot visie- en beleidsontwikkeling, om daarmee goed onderbouwde keuzes voor de leefomgeving te kunnen maken.

3.2 Beweging stimuleren

Ruimte voor maatwerk en vernieuwing

'Diep-Rond-Breed' kijken is het vertrekpunt van onze werkwijze. Met 'Diep kijken' kijken we niet alleen naar effecten op de bovenste laag in het hier en nu, maar besteden wij ook aandacht aan de dynamiek en randvoorwaarden die de onderste lagen meegeven. We betrekken het verleden, de geschiedenis van de lagen op een plek, maar wij kijken ook naar de betekenis van de locatie voor de toekomst. 'Rond kijken' betekent dat we de balans bewaken in de economische, ecologische en sociale aspecten rondom een ontwikkeling. 'Breed kijken' betekent dat we betrokkenheid, participatie van mensen en organisaties vooropstellen, zodat alle belangen in een maatschappelijke opgaven worden betrokken. Om zo samen te bekijken wat wél kan, wat waarde aan Brabant toevoegt, zonder de waarden die we willen beschermen te schaden. Dus koppelen we onze abstracte visievorming iedere keer aan concrete voorbeelden: de praktijk van alledag in de Brabantse leefomgeving. We verbinden ons aan tal van projecten en proeftuinen waarbij het werken in de geest van de Omgevingswet het gezamenlijke uitgangspunt is én de sleutel tot een oplossing kan zijn. Deze kennis en ervaring delen we actief.

Regionaal samenwerken

Met de Omgevingsvisie stimuleren wij bovengemeentelijke afstemming en voeren wij regie op ontwikkelingen die het lokale niveau overstijgen. Niet vanuit een horizontale sturing maar vanuit een gemeenschappelijk belang. Hoe wij verder gaan met waterschappen en gemeenten is een grote opgave in het implementatietraject. In de vorige bestuursperiode hebben wij veel energie gestoken in

koplopergemeenten, die ver voor de wettelijke termijnen al aan de slag wilden met de implementatie van het gedachtengoed van de Omgevingswet. Nu de implementatiedatum nadert, is een nieuwe focus onze aandacht te verbreden naar het peloton. Hoe kunnen we het peloton stimuleren om een tandje bij te zetten? Met het doel dat zoveel mogelijk gemeenten aansluiting vinden bij de kopgroep.

3.3 Mogelijk maken

Ruimtelijk mogelijk maken

Juist projecten in de fysieke leefomgeving blijken vaak niet eenvoudig te zijn. Regelmatig komen partijen, met al hun verschillende belangen, er samen niet goed uit. Om maatschappelijk initiatief in een betere leefomgeving te bevorderen en onnodige juridische procedures te voorkomen, is het belangrijk dat partijen zich kunnen verenigen in een gekozen route. Dat vraagt 'behoorlijk handelen' van alle betrokkenen.

'Het mag niet van de provincie' is een veelgehoord argument wanneer een initiatief teleurgesteld wordt. Soms klopt dat, omdat provinciale belangen daadwerkelijk in het geding zijn. Maar nog te vaak wordt provinciale regelgeving onnodig en ten onrechte als obstakel beschouwd en blijkt meer mogelijk dan men dacht. Aan ons de schone taak om, zowel in de aanloop naar de nieuwe Omgevingsverordening als daarna, te laten zien wat er allemaal kan: eenvoudig beter en goed geregeld. Dat vraagt om goede samenwerking met alle gebruikers van de verordening, maar ook door voortdurend de praktijk maatgevend te laten zijn.

Financieel mogelijk maken

Als gevolg van de veranderingen in de samenleving komen initiatieven die bijdragen aan maatschappelijke opgaven steeds vaker van buiten. Steeds vaker komt dan ook de vraag of de provincie in dergelijke projecten (mede) wil participeren in initiatieven die niet 1-op-1 passen bij één specifieke opgave of programma, maar die juist meerwaarde leveren omdat zij meerdere doelen tegelijk dienen. Om dergelijke kansen te kunnen verzilveren en het adaptief aan te kunnen sluiten bij dit soort initiatieven, is financieel instrumentarium nodig dat past bij de geest van de Omgevingswet. Om arrangementen met partners te ontwikkelen om gezamenlijke doelen te realiseren. Door soms risicodragend te investeren, leningen te verstrekken of zelf investeringsprojecten te entameren.

4. Aanpak

De implementatie van de Omgevingswet is niet alleen een grote juridische operatie, maar vraagt vooral een cultuuromslag. In de eerste plaats voor onze eigen organisatie, maar ook voor onze collega-overheden en partners. We houden bewust de omvang van het team Omgevingswet zo beperkt mogelijk. Daarmee borgen we dat de implementatie van de wet en het gedachtengoed niet iets is waar het team alleen verantwoordelijk voor kan zijn. Het is een beweging die de hele organisatie moet maken. Het team agendeert, adviseert en faciliteert, maar is ook afhankelijk van de organisatie om aangehaakt te worden.

Vanuit een nieuwe set beleidsprogramma's jagen we binnen onze provincie de inhoudelijke hoofdopgaven en -doelstellingen na, met de ambities uit de Omgevingsvisie als vertrekpunt. De programma's werken zelfstandig aan het bereiken van de doelen uit de visie en het bestuursakkoord. Wij zien het als onze taak de programma's te adviseren en faciliteren bij het 'Omgevingswetproof' maken van het beleid en de eventuele doorvertaling daarvan in instrumenten. Dit vraagt ook om een goede afstemming tussen de ontwikkeling van nieuw beleid en de uitvoering daarvan. Welke instrumenten kunnen we inzetten om de doelen te realiseren en hoe past dat binnen de in de Omgevingsvisie verwoorde sturingsfilosofie? Soms vraagt nieuw beleid ook om het aanpassen van regelgeving, om belemmeringen weg te nemen of juist om bepaalde waarden te beschermen. Hiervoor wordt een cyclische aanpassing van de omgevingsverordening ontworpen.

Dit implementatieplan behelst de stappen die binnen het project Omgevingswet worden ondernomen om ons als provincie voor te bereiden op de implementatie van de wet. Zowel instrumenteel (verordening, processen, instrumenten) als op het gebied van cultuur en samenwerking.

Binnen het project implementatie Omgevingswet werken we aan de volgende hoofdlijnen:

1. Omgevingsverordening
2. Leren en ontwikkelen
3. Werkprocessen en ketensamenwerking
4. Digitalisering

Hieronder lichten we per projectlijn toe welke stappen we de tot de invoeringsdatum concreet ondernemen.

4.1 Omgevingsverordening

Voordat de Omgevingswet in werking treedt, moeten provincies een Omgevingsverordening vastgesteld hebben. Een zo eenvoudig mogelijke set van regels, die niet alleen optimaal maatwerk mogelijk maakt, maar ook de wezenlijke waarden - zoals gezondheid en kostbare natuur- en cultuurwaarden - van Brabant beschermt. Die initiatiefnemers steunt en stimuleert om initiatieven met meerwaarde en omgevingskwaliteit te formuleren, en waarbij meerwaardecreatie voorop staat. Een Omgevingsverordening die het mogelijk maakt om het samenspel met onze collega-overheden eenvoudig en beter in te richten: als één overheid, met het initiatief en de hoofdopgaven uit de Omgevingsvisie centraal.

Een verordening met dat ambitieniveau bedenken we niet achter ons bureau, maar - net als bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie - gaan we hierover op verschillende manieren het gesprek aan met betrokkenen, in een breed participatieproces. Een proces waarin we het gesprek over 'sec

regelgeving' onlosmakelijk verbinden aan de praktijk: brede kennisdeling over het veranderende samenspel met collega-overheden en andere partners, concrete casuïstiek, over de nieuwe manier van werken, en alles wat erbij komt kijken om op 1 januari 2021 gereed te zijn voor de invoering van de wet.

Wat doen we daarvoor in 2019 en 2020?

Grofweg onderscheiden we in dit vervolgproces drie fasen, nadat de interim Omgevingsverordening (ter voorbereiding op de Omgevingswet, maar vigerend onder de huidige wetgeving) is vastgesteld.

a) *Inventarisatie & participatie* (Tot begin 2020):

We inventariseren in de eerste plaats, samen met betrokken (externe) partijen welke aanpassingen vanuit de Omgevingswet nodig zijn. Per thema brengen we in kaart welke regels we handhaven, aanpassen of laten vervallen. Daarbij is helder in beeld welke zaken de wet voorschrijft, en welke opties er voor Provinciale Staten zijn om richting te geven.

In de tweede plaats inventariseren we welke (nieuwe) beleidsontwikkelingen vanuit de programma's aanleiding geven tot aanpassing en wanneer die aanpassing plaatsvindt. De vaststelling van de Omgevingsverordening kan daarvoor niet worden uitgesteld, want de Omgevingsverordening moet gelijktijdig met de Omgevingswet in werking treden. Er wordt wel voorzien in een cyclische aanpassing van de Omgevingsverordening.

Ter afsluiting van de inventarisatie gaan wij tijdens een brede participatiebijeenkomst, begin 2020, het gesprek aan met belanghebbenden (gemeenten, waterschappen, ondernemers, inwoners, maatschappelijke organisaties). De participatie over de *inhoud* van het beleid en de uitvoering daarvan met bijvoorbeeld regels gebeurt in het beleidstraject zelf. Deze bijeenkomst gaat vooral over de wijze waarop het beleid vervolgens zijn beslag moet krijgen in de verordening en wat dit betekent voor het samenspel met anderen. Dit oefenen we aan de hand van praktijken.

b) *Opstellen & participatie* (jan - mei 2020):

We stellen een concept verordening op die de input vormt voor een brede gespreksronde. Tijdens een nieuwe 'Tour de Brabant' bezoeken we alle Brabantse regio's en kunnen we op regio- en gebiedsspecifieke vraagstukken en praktijken inzoomen. Zo kunnen we proefondervindelijk ervaren of de concept regels ook de juiste uitwerking hebben in de praktijk. We maken gebruik van een externe gebruikersgroep (met bijv. gemeenten, waterschappen, omgevingsdiensten, inwoners en ondernemers) die adviseert over leesbaarheid en gebruikersvriendelijkheid van de Omgevingsverordening.

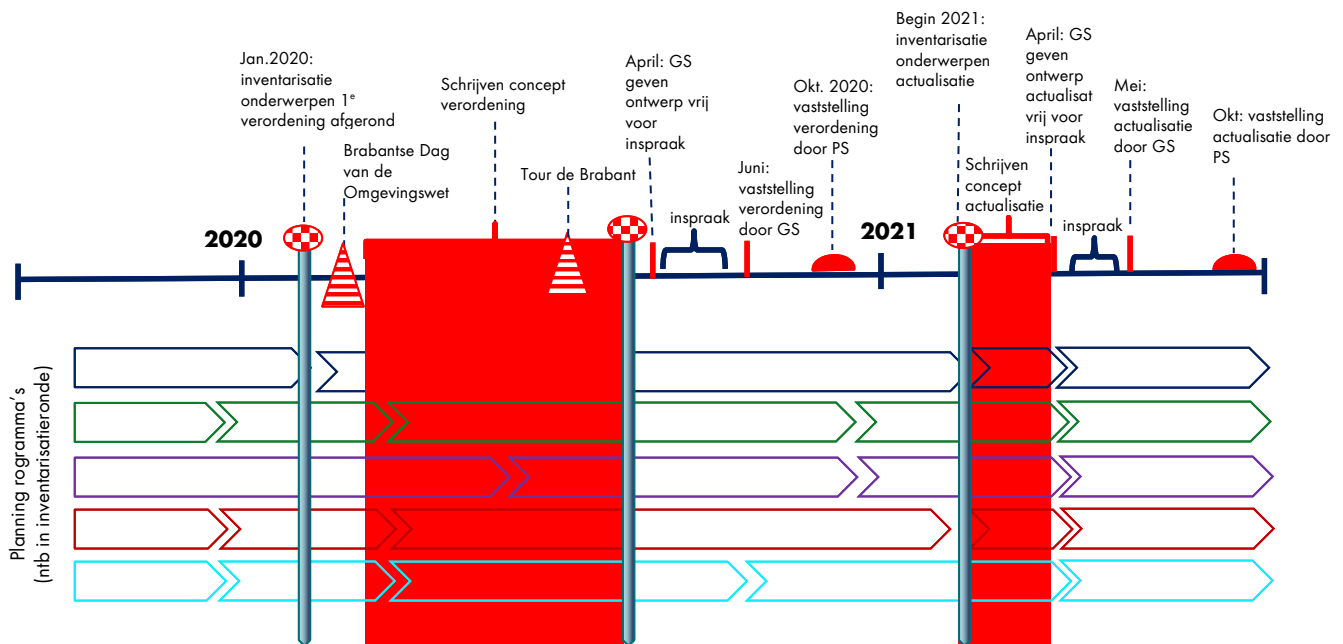
c) *Procedure & participatie* (mei-november 2020)

Na de gespreksronde verwerken we de opgehaalde input in de Ontwerp Verordening. Na vaststelling door GS (naar verwachting mei 2020) wordt de ontwerpverordening gedurende zes weken ter visie gelegd. Naar verwachting kunnen Provinciale Staten de verordening in oktober of november 2020 vaststellen. Deze datum is gekoppeld aan een inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Brabantse Omgevingsverordening op 1 januari 2021.

Na vaststelling organiseren we 'gebruikersdagen' om uitleg te geven over het gebruik van de verordening en om vragen te beantwoorden.

Tijdpad en synchronisatie met programma's

Zoals hierboven aangegeven kent de vaststelling van de Omgevingsverordening een strakke tijdsplanning, immers, de verordening moet gelijktijdig met de Omgevingswet in werking treden.

Abbeelding 1: Tijdpad Omgevingsverordening met 'breipen-momenten': de uiterste momenten waarop input vanuit de programma's kan worden meegenomen in de verordening

4.2 Leren en ontwikkelen

Hoe gaan bestuurders en medewerkers om met de veranderde regelgeving? Welke processen moeten aangepast worden? Wat voor personele skills, competenties en kennis zijn daarvoor nodig? Wat staat er nog in de weg om Diep-Rond-Breed te werken? Wat maakt de samenwerking tussen partners, maar ook binnen onze eigen organisatie eenvoudiger en beter? Daarvoor werken we aan kennis en bewustwording, en aan de doorontwikkeling van houding en gedrag. Het doel hierbij is om zo praktijkgericht mogelijk te leren. Dat wil zeggen dat casussen en ervaringen uit de praktijk centraal staan.

1. Het vergroten van kennis en bewustwording

Doel van dit spoor is om medewerkers, managers, directie en bestuur van zowel onze eigen organisatie als onze medeoverheden in Brabant bewust te maken van wat de nieuwe Omgevingswet betekent voor hun eigen, dagelijkse werk. Zo zorgen we ervoor dat de veranderopgave ook persoonlijk, en daardoor concreet wordt. We ontwikkelen kennis, houden die up to date en delen deze actief binnen onze organisatie en met andere (overheids-)organisaties.

Wat doen we daarvoor in 2019 en 2020:

- We organiseren, samen met een aantal gemeenten, waterschappen en Rijkswaterstaat, een nieuwe serie interbestuurlijke driedaagse trainingen 'Samenwerken met de Omgevingswet' voor medewerkers van Brabantse overheden. Tijdens de training doen zij basiskennis en oefenen zij met de nieuwe werkwijze. In 2018 hebben 650 Brabantse ambtenaren deze training al gevolgd.

- Voor medewerkers die alleen basiskennis willen opdoen stellen we een online leeromgeving Omgevingswet beschikbaar, waaruit zij naar keuze kunnen leren uit modules die voor hen relevant zijn.
- Vanuit het Kennisprogramma Bindend Besturen in Brabant organiseren we kennissessies, publicaties en interventies.
- Met kennis en expertise van de Omgevingswet sluiten we aan bij concrete praktijken binnen de verschillende programma's (olievlek vergroten), en faciliteren we meerdere experimenten en proeftuinen.
- We organiseren een leertraject voor programmamanagers over de inzet van instrumenten van de Omgevingswet.
- We zorgen voor kennisdeling via diverse online en offline kanalen, met onder meer praktijkverhalen en omgevingskaarten.
- We organiseren kennissessies voor verschillende doelgroepen, op verschillende momenten.

2. De doorontwikkeling van gewenste houding en gedrag

De implementatie van de Omgevingswet is onlosmakelijk verbonden met een veranderende werkwijze. Het tweede spoor helpt medewerkers, managers en bestuur om competenties en vaardigheden te leren die nodig zijn om de filosofie van de visie en de wet ook daadwerkelijk in praktijk te kunnen brengen. De nieuwe Omgevingswet stelt bijvoorbeeld niet langer het systeem, maar de leefwereld centraal. Waarbij een manier van denken van 'ja mits' hoort in plaats van 'nee tenzij'. Waarbij we 'buiten' definiëren vanuit een integrale blik. Dat vraagt een bepaalde cultuur, houding en gedrag in onze organisatie. We zetten in op het versterken van ketengericht werken en denken.

Wat doen we daarvoor in 2019 en 2020?

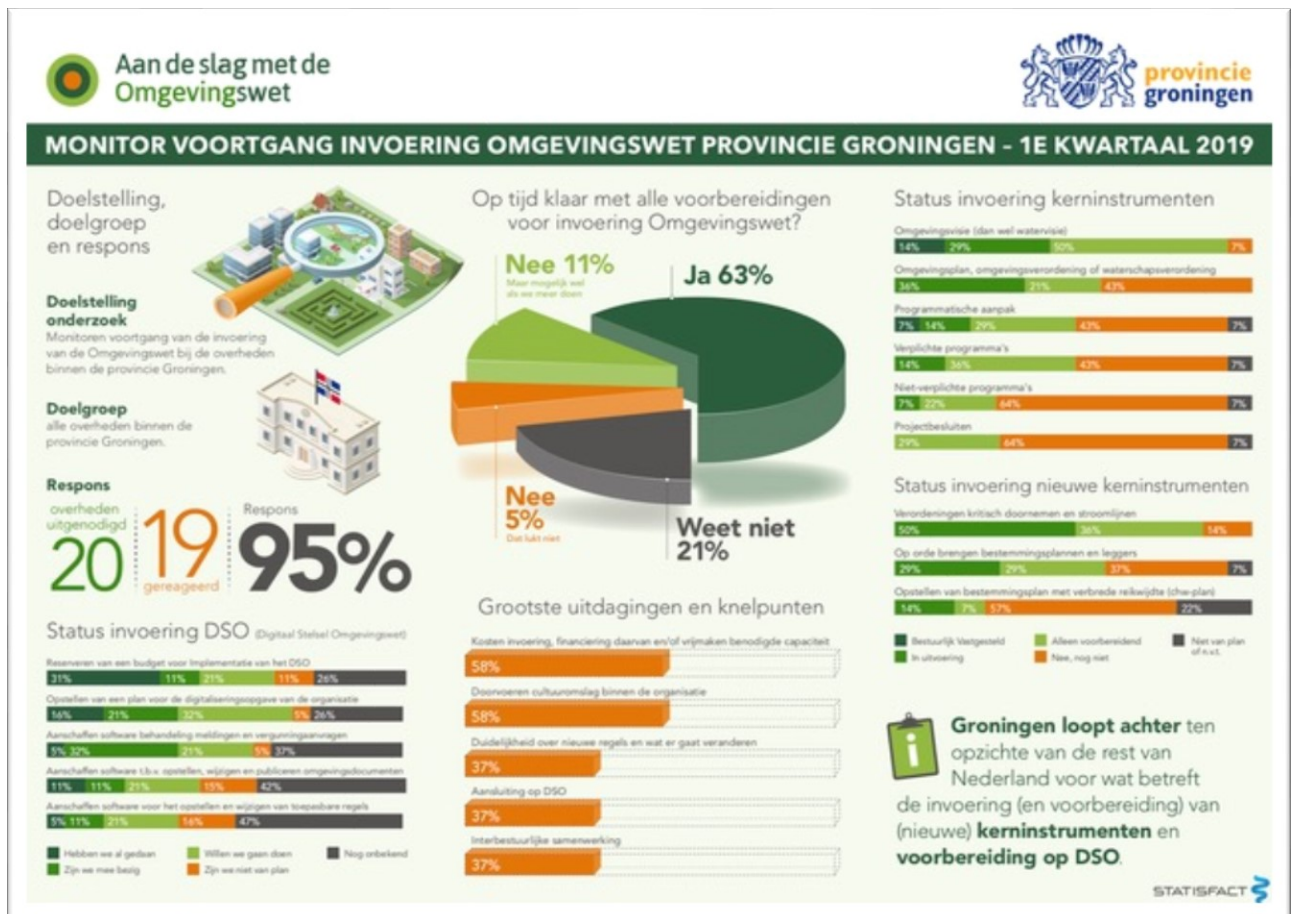
- Najaar 2019 introduceren we, in navolging van de provincie Noord-Holland, het Provinciaal Initiatieven Platform (PRIP). Een PRIP-overleg is een werkwijze waarbij, onder strakke procesbegeleiding, in een tijdsbestek van een uur en in de aanwezigheid van een lid van de directie, alle relevante specialisten, vanuit alle betrokken programma's, aan tafel zich buigen over (on)mogelijkheden van een ruimtelijke casus. Dit kan een besluitvormende vorm aannemen of een verkennende vorm: wat is er mogelijk in deze ruimtelijke casus en onder welke specifieke voorwaarden en wensen? Alle relevante informatie over de casus wordt vooraf verzameld en door specialisten met mandaat ter plekke op tafel gebracht, zodat een compleet beeld ontstaat. 3D GEO-kaartmateriaal voor de casus zorgt voor een scherpe en duidelijke verbeelding voor alle deelnemers. In het tijdsbestek van een uur krijgt een casushouder inzicht hoe de provincie aankijkt tegen een specifiek initiatief. De directeur neemt aan het eind van een PRIP-overleg een besluit - of trekt een conclusie - over de wijze waarop de provincie aankijkt tegen de casus. Afhankelijk van de casus schuiven ook de gemeente en/of initiatiefnemer aan. Na een pilot met drie PRIP-overleggen maken we in samenspraak met de directie en het organisatieontwikkelingstraject afspraken over definitieve implementatie.
- H-managers en programmamanagers volgen een werkatelier Omgevingswet voor leidinggevend, dat hen handvatten geeft om te kunnen sturen op de ontwikkeling die de Omgevingswet vraagt.
- De eerste resultaten van het Kennisprogramma Bindend Besturen in Brabant delen we in 2020 met doelgroepen door het organiseren van bijeenkomsten, het aansluiten bij bijeenkomsten van de Omgevingswet en hier een actieve rol in te vervullen. Deze kennis wordt opgedaan tijdens casestudies, interventies, literatuuronderzoek en het ophalen en spiegelen van resultaten met de praktijk.

4.3 Werkprocessen en ketensamenwerking

Het derde spoor zet in op het stroomlijnen van onze (interne) processen. Enerzijds om deze processen zo in te richten dat er wordt gewerkt volgens kaders van de Omgevingswet. Anderzijds om op deze manier bij te dragen aan een betere samenwerking in de ketens, veel processen beginnen en eindigen immers niet in het provinciehuis.

Wat doen we daarvoor in 2019 en 2020?

- Voor onze (interne) processen brengen we de wijzigingen die de Omgevingswet met zich meebrengt in kaart en we maken de processen Omgevingswetproof. Per proces worden in afstemming met betrokkenen (intern en extern) wijzigingen verwerkt en geïmplementeerd. Afhankelijk van de impact organiseren we vervolgvacatures, zoals maatwerktrainingen, het aanpassen van subsidieregelingen, e-formulieren enz..
- Eind 2019 maken we afspraken met Brabantse gemeenten en waterschappen over het starten van een halfjaarlijkse monitor om de voortgang van de implementatie van de Omgevingswet in de provincie Noord-Brabant te meten. De resultaten delen we met alle gemeenten en waterschappen. Op basis van de resultaten plagen we interventies om te stimuleren dat het minimumniveau in Brabant wordt gehaald. We maken gebruik van de monitor die door het landelijke programma 'Aan de slag met de Omgevingswet' is ontwikkeld en in de provincie Groningen voor het eerst is toegepast.

Afbeelding 2: Monitor implementatie Omgevingswet provincie Groningen, Q1 2019

4.4 Regionale samenwerking

Op verschillende manieren hebben we ook in de vorige bestuursperiode geïnvesteerd in het in praktijken en proeftuinprojecten, waarbij we met waterschappen en gemeenten hebben samengewerkt in de geest van de Omgevingswet. Waar toen de focus lag op de koplopers, willen we nu nadrukkelijker investeren in het 'peloton'. We willen ook die grotere groep stimuleren om een tandje bij te zetten, zodat zoveel mogelijk gemeenten aansluiting vinden bij de kopgroep. Gemeenten die zich niet alleen voorbereiden op het minimumniveau (de verplichtingen die de wet de gemeenten oplegt vanaf de invoeringsdatum), maar die snelheid willen maken en de kracht van de Omgevingswet ten volle willen benutten, kunnen rekenen op een meewerkende en meedenkende provincie die dit proces graag faciliteert. Samenwerkingsafspraken kunnen gaan over:

- a) De implementatie van de (instrumenten van de) Omgevingswet zelf. Voorbeelden daarvan zijn de gemeenten in Zuidoost-Brabant die in het Speelhuismanifest regionale samenwerkingsafspraken maken, waarbij de provincie aansluit. En de omgevingstafels die in een aantal Brabantse (sub-)regio's worden opgezet.
- b) Samenwerken aan concrete praktijken of thema's in de geest van de Omgevingswet, zoals in de reeds lopende proeftuinen Goirle, Markdal, Elsendorp en Zundert, maar ook de ondersteuningsteams in Reusel-De Mierden en Bernheze. Randvoorwaardelijk voor onze inzet is dat het Omgevingswetproof samenwerken zich niet beperkt tot de casus, maar dat de casus exemplarisch is voor de samenwerking in de hele breedte ('learning by doing').

Wat doen we daarvoor in 2019 en 2020?

Tussen nu en medio 2020 sluiten we als provincie graag aan bij bestaande netwerken of praktijken, maar zo nodig zetten we ook nieuwe platforms ('coalitions of the willing') op. Hiertoe nodigen we gemeenten in het komend half jaar nadrukkelijk uit, zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau. De eerste rapportage van de monitor (zie 4.3) kan waar nodig bijdragen aan het urgentiegevoel. Elke samenwerking bestaat uit maatwerkafspraken, waarbij het aanbod van de provincie bestaat uit bijvoorbeeld:

- Intensievere samenwerking koppelen aan concrete initiatieven/casussen (bijvoorbeeld via agendering van casussen in het PRIP-overleg).
- Helpen met het maken en uitvoeren van een dekkend opleidingsplan op organisatieniveau.
- Kennisdeling over bijvoorbeeld de instrumenten en processen van de Omgevingswet en digitalisering.
- Faciliteren van de samenwerkingsafspraken.

4.5 Digitalisering

1. Lerend en experimenterend netwerk

Ook tijdens de verdere implementatie willen we vernieuwing rond de doorwerking van de Omgevingswet blijven aanjagen. Brabant is immers niet voor niets een van de meest innovatieve regio's van Europa. Slimme oplossingen en toepassingen zijn een drijvende kracht voor Brabant. Digitalisering kan helpen bij het realiseren van onze ambitie om niet alleen onze instrumenten Omgevingswetproof te maken, maar ook onze manier van werken aan maatschappelijke opgaven verder door te ontwikkelen. Dataficering van de fysieke leefomgeving speelt een steeds grotere rol, maar ook hoe kennis hierover beter toegankelijk en onderling deelbaar wordt. Gekoppeld aan data zit het ontwikkelen van informatieproducten die publieke waarde hebben. Samen met anderen experimenteren we daarmee en zetten we ICT-toepassingen in om het gesprek aan te gaan met onze

partners. Bijvoorbeeld met behulp van onze Augmented Reality-tafel, die sinds de DDW 2018 op tal van plekken en bijeenkomsten wordt ingezet. Daarnaast werken we ook weer aan nieuwe ontwikkelingen.

Wat doen we daarvoor in 2019 en 2020?

- We spelen in op de aanknopingspunten die de datavisie van de provincie Noord-Brabant biedt. In de ondersteuning van de sturingsfilosofie kan data een belangrijke rol spelen. Met beschikbare databronnen van de provincie, aangevuld met die van partners en steeds verbeterende technische mogelijkheden, liggen er kansen om de informatievraag vanuit meerdere dimensies onderling te verbinden. Concreet kunnen we dit bijvoorbeeld inzetten om de (relatieve voortgang) van hoofdopgaven tastbaar(der) te maken.
- We oefenen met het inzetten van data- en informatieproducten om de hoofdopgaven en sturingsfilosofie uit de omgevingsvisie tastbaarder te maken. De eerste (interprovinciale) voorbeelden hiervan zijn Viewer NNN+ en Externe veiligheid. Ook het concept van BrabantInZicht.nl leent zich voor bredere toepassingen.
- We werken aan een antwoord op de vraag op welke wijze digitalisering kan ondersteunen in en bij een lerend netwerk. Het delen en toegankelijk maken van kennis en het leggen van menselijke verbindingen zijn meer dan alleen een Q&A of forum op het internet. On- en offline met elkaar verbinden (bijv. Omgevingsvisie en AR-tafel tijdens de Dutch Design Week 2018) bieden meer potentieel om het gesprek met data te voeden en omgekeerd.

2. Digitaal Stelsel Omgevingswet

Bij de Omgevingswet hoort een goede digitale ondersteuning. Dat is het landelijk Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO-LV), waarop alle overheden aansluiten. Alle digitale informatie is straks op één plek te vinden, het Omgevingsloket. Via dit loket kan iedereen snel zien wat wel en niet mag volgens de Omgevingswet.

- Voor ons als provincie betekent dit dat al onze documenten, regels en bronnen leesbaar moeten zijn voor het digitaal stelsel.
- Overheden moeten de juridische regels uit Omgevingswetbesluiten vertalen naar toepasbare regels. Zo kunnen initiatiefnemers via vragenbomen in het Omgevingsloket nagaan of ze een vergunning nodig hebben.
- Overheden ontvangen straks automatisch vergunningaanvragen en meldingen uit het omgevingsloket. Daarvoor moeten ze met hun zaakstelsel of vergunningensysteem aansluiten op het digitaal stelsel.
- Overheden moeten hun Omgevingswetbesluiten aanpassen, zodat de juridische regels zichtbaar zijn in de viewer in het Omgevingsloket.

Wat doen we daarvoor in 2019 en 2020?

- Samen met andere provincies ontwikkelen we de plansoftware (verder) op het vlak van objectgericht werken aan teksten, verbinding met kaartmateriaal en het technische koppelen met het DSO-LV.
- Samen met het concern maken we onze interne voorzieningen (e-formulieren, zaaktypecatalogus, e-dienstverlening) geschikt voor DSO-LV.
- Samen met de Omgevingsdiensten geven we invulling aan de digitale afhandeling en samenwerking bij vergunningaanvragen en meldingen.

5. Fasering: Ready, set, go!

Het project implementatie Omgevingswet heeft een scope tot één jaar na de invoeringsdatum van de wet (1 januari 2021). We willen immers niet alleen 'klaar voor de start' zijn, maar er ook op toezien dat het werken in de geest van de Omgevingswet voor én na de invoeringsdatum van de wet goed landt in Brabant. Grofweg onderscheiden we in deze periode drie fasen: ready, set en go!

2019: Ready?			
	<i>Wanneer</i>	<i>Wat</i>	<i>Resultaat</i>
Instrumenten Omgevingswet / Omgevingsverordening	Tot eind 2019	Inventarisatie onderwerpen Omgevingsverordening afgerond	Helder overzicht van opties voor wel/niet opnemen in de omgevingsverordening die per thema zijn uitgewerkt.
	Voor eind 2019	Leertraject voor programmamanagers over de inzet van instrumenten van de Omgevingswet.	(Nieuwe) beleidstrajecten sluiten goed aan op de nieuwe wetgeving, wat duidelijkheid in taal en verantwoordelijkheden biedt en goede afstemming van termijnen.
Leren & Ontwikkelen	September 2019	Eerste van 3 Pilotbijeenkomsten PRIP	Ervaring opdoen met deze nieuwe methode van besluitvorming
	September - december 2019	10 driedaagse trainingen 'Samenwerken met de Omgevingswet'. Online training tbv basiskennis beschikbaar.	250 deelnemers aan de 3-daagsetraining (in 2018 reeds 650 in Brabant).
	Oktober 2019	DDW-event met volksvertegenwoordigers provincie, gemeenten en waterschappen	Inspireren en uitnodigen tot samenwerking in geest van Omgevingswet.
	Voor eind 2019	Tweede van 3 Pilotbijeenkomsten PRIP iav initiatiefnemer en gemeente	Ervaring opdoen met deze nieuwe methode van besluitvorming
	Voor eind 2019	Dekkend opleidingsplan binnen PNB (iom H-managers)	Opleidingsplan
	December 2019	Stappenplan / prioritering	Stappenplan processen

Werkprocessen en ketensamenwerking		Omgevingswetproof maken processen	
	December 2019	Afspraken maken over meten voortgang implementatie Omgevingswet met Brabantse overheden	Afspraken monitoring voortgang implementatie Omgevingswet
	continu	Gemeenten en waterschappen stimuleren tot samenwerkingsafspraken voor implementatie en praktijken	Samenwerkingsverbanden zoals Speeltuinmanifest en Omgevingswettafels. Praktijken (pilots, proeftuinen).
Digitalisering	Augustus 2019 - Mei 2020	Interprovinciaal ontwikkelen van plansoftware (tekst + aansluiting op DSO)	Plansoftware Omgevingswetproof
	December 2019	Werk- en actieplan 2020 Digitalisering Omgevingswet intern en extern (o.a. Omgevingsdiensten) Onderwerpen zijn o.a.: (architectuur, e-Dienstverlening, Datamanagement en Documentaire Informatievoorziening)	Werk- en actieplan Aansluiten op het DSO en ondersteuning omgevingswet m.b.v. digitalisering

2020: Set?			
	Wanneer	Wat	Resultaat
Omgevingsverordening	Januari 2020	Brede participatiebijeenkomst ter afronding van inventarisatie Themabijeenkomst PS (Brabantse dag van de Omgevingswet)	Definitieve inventarisatie
	Voorjaar 2020	Instellen gebruikersgroep	Meelezen op leesbaarheid en gebruiksgemak
	Februari - mei 2020	Opstellen concept verordening + Participatie tijdens Tour de Brabant	Ontwerp Omgevingsverordening

	Juni - november	GS geven ontwerp omgevingsverordening vrij voor inspraak. Na inspraakperiode vaststelling Omgevingsverordening met nota van zienswijzen door GS In okt/nov behandeling omgevingsverordening door PS	Definitieve Omgevingsverordening
	December - januari	Gebruikersdagen/webinar	1 januari Omgevingsverordening in werking Goede implementatie omgevingsverordening bij gebruikers
	Voorjaar 2020 PRIP 3	Derde van 3 Pilotbijeenkomsten PRIP iav initiatiefnemer en gemeente	Evaluatie en besluit over werkwijze en definitieve implementatie.
Leren en Ontwikkelen	December 2020	Ontwikkelen en uitvoeren opleidingstrajecten op basis van opleidingsplan	Opgeleide medewerkers provincie Noord-Brabant
	2020	Nieuwe trainingen + online leeromgeving	Opgeleide deelnemers (naar behoefte)
	Juli 2020	Monitor voortgang implementatie Omgevingswet	Monitor voortgang implementatie Omgevingswet
Werkprocessen en ketensamenwerking	December 2020	Processen Omgevingswetproof en geïmplementeerd	Processen Omgevingswetproof
Digitalisering	December 2020	Brabant volledig aangesloten op DSO	Ondersteunende digitalisering Omgevingswet

➤ **2021 - Go!**

Tot één jaar na de invoeringsdatum gaan we als project door. We leveren nazorg waar nodig, trainen de laatkomers, monitoren de resultaten en pakken kansen voor optimalisering en verbetering aan. De activiteiten die daarvoor in dit jaar nodig zijn werken we t.z.t. nader uit.

Bijlage: Infographic Implementatieplan Omgevingswet: Klaar voor de start?!

Implementatieplan Omgevingswet: Klaar voor de start!

Provincie Noord-Brabant

Ambitie

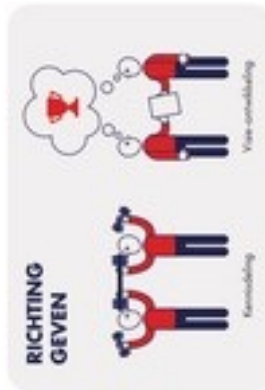

Hoofdingevingen en kernvragen van de milieudiensten zijn bekend

Op tijd klaar voor de start

We doen het samen: één overheid

Onze rol

RICHTING GEVEN

Kennisdeling

Vereenvoudiging

In 2021 is de Omgevingswet een feit. Met nog maar een ruim jaar voor de boeg, zijn er nog een aantal flinke stappen te zetten. In Brabant bereiden we ons voor op een vliegende start! We maken niet alleen de instrumenten Omgevingswet-Proof, maar we grijpen deze kans ook aan om samen met anderen de manier van (samen)werken verder te ontwikkelen.

RICHTING GEVEN

Kennisdeling

Vereenvoudiging

BEWEGING STIMULEREN

Buizen voor maatwerk en versnoring

Regionale samenwerking

MOGELIJK MAKEN

Kantlijn mogelijk maken

Financieel mogelijk maken

Planning

2019 Q4

2020

2021

	1	2	3	4	5
OMGEVINGS-VERORDENING					
LEREN EN ONTWIKKELEN					
WERKPROCESSEN EN KETENSAMENWERKING					
REGIONALE SAMENWERKING					
DIGITALISERING					
	DUTCH DESIGN WEEK				
	BRABANTSE DAG VAN DE OMGEVINGSWET				
	TOUR DE BRABANT				
	START				

Meer weten over wat we doen om op tijd klaar te zijn voor een vliegende start? www.omgevingswetinbrabant.nl